

तस्योत्तरेण यः पन्थास्तेन गच्छेत् त्वरस्व च । खल्वेष्टाऽस्मि बलवानस्मि दिदृक्षुः पितरावुभौ ।

ब्रुवन्नेव त्वरायुक्तः संप्रायादाश्रमं प्रति ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्वणि पतिव्रतामाहात्म्यपर्वणि सत्यवदाश्रमागमने षष्ठवत्यधिकद्विंशतोऽध्यायः ॥ २८६ ॥

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ एतस्मिन्नेव काले तु द्युमत्सेनो महाबलः । लब्धचक्षुः प्रसन्नायां दृष्ट्यां सर्वं ददर्श ह ।

स सर्वानाश्रमान् गत्वा शैव्यया सह भार्यया । पुत्रहेतोः परामर्त्तिं जगाम भरतर्षभ ।

तावाश्रमान्नदीश्वैव वनानि च सरांसि च । तस्या निशि विचिन्वन्तौ दम्पती परिजग्मतुः । १८८०

श्रुत्वा शब्दन्तु यं कञ्चिदुन्मुखौ सुतशङ्कया । सावित्र्या सहितोऽभ्येति सत्यवानित्यभाषतां ।

भिन्नैश्च परुषैः पादैः सन्नैः शोणितोचितैः । कुशकण्टकविद्धाङ्गावुन्मत्ताविव धावतः ।

ततोऽभिमृत्त्य तैर्विप्रैः सर्वैराश्रमवासिभिः । परिवार्य समाश्रास्य तावान्नीतौ स्वमाश्रमं ।

तत्र भार्यासहायः स वृत्तो वृद्धैस्तपोधनैः । आश्रासितो विचित्रार्थैः पूर्वराज्ञा कथाश्रयैः ।

ततस्तौ पुनराश्रयस्तौ वृद्धौ पुत्रदिदृक्षया । बाल्ये वृत्तानि पुत्रस्य स्मरन्तौ मृगदुःखितौ । १८८१

पुनरुक्ता च करुणां वाचं तौ शोककर्षितौ । हा पुत्र हा साध्वि वधु कासि कासीत्यरोदतां ।

ब्राह्मणः सत्यवाक् तेषामुवाचेदं तयोर्वचः ॥ सुवर्चा उवाच ॥ यथाऽस्य भार्या सावित्री तपसा च दमेन च ।

आचारेण च संयुक्ता तथा जीवति सत्यवान् ॥ गौतम उवाच ॥ वेदाः साङ्गा मयाऽधीतास्तपो मे सञ्चितं महत् ।

कौमारं ब्रह्मचर्यञ्च गुरवोऽग्निश्च तोषिताः । समाहितेन चीर्णानि सर्वाण्येव व्रतानि मे ।

वायुभेषापवासश्च कृतो मे विधिवत् सदा । अनेन तपसा वेद्मि सर्वं परचिकीर्षितं । १८८२

सत्यमेतन्निबोधध्वं ध्रियते सत्यवानिति ॥ शिष्य उवाच ॥ उपाध्यायस्य मे वक्तात् यथा वाक्यं विनिःसृतं ।

नैव जातु भवेन्मिथ्या तथा जीवति सत्यवान् ॥ ऋषय ऊचुः ॥ यथाऽस्य भार्या सावित्री सर्वैरेव सुलक्षणैः ।

अवैधव्यकरैर्युक्ता तथा जीवति सत्यवान् ॥ भरद्वाज उवाच ॥ यथाऽस्य भार्या सावित्री तपसा च दमेन च ।

आचारेण च संयुक्ता तथा जीवति सत्यवान् ॥ दालभ्य उवाच ॥ यथा दृष्टिः प्रवृत्ता ते सावित्र्याश्च यथा व्रतं ।

गताहारमकृत्वा च तथा जीवति सत्यवान् ॥ आपस्तम्ब उवाच ॥ यथा वदन्ति शान्तायां दिशि वै मृगपक्षिणः । १८८३

पार्थिवी च प्रवृत्तिस्ते तथा जीवति सत्यवान् ॥ धौम्य उवाच ॥ सर्वैर्गुणैरुपेतस्ते यथा पुत्रो जनप्रियः ।

दीर्घायुर्लक्षणेपेतस्तथा जीवति सत्यवान् ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ एवमाश्रासितस्तेसु सत्यवाग्भिस्तपस्त्रिभिः ।

तांस्तान् विगणयन् सर्वैस्ततः स्थिर इवाभवत् । ततो मुहूर्त्तात् सावित्री भर्ता सत्यवता सह ।

आजगामाश्रमं रात्रौ प्रहृष्टा प्रविवेश ह ॥ ब्राह्मणा ऊचुः ॥ पुत्रेण सङ्गतं त्वान्तु चक्षुःश्रुतं निरीक्ष्य च ।

सर्वं वयं वै पृच्छामो वृद्धिं वै पृथिवीपते । समागमेन पुत्रस्य सावित्र्या दर्शनेन च । १८८४

चक्षुषश्चात्मनो लाभात्त्रिभिर्दिष्ट्या विवर्द्धसे । सर्वैरस्माभिरुक्तं यत् तथा तन्नात्र संशयः ।

भूयो भूयः समृद्धिस्ते क्षिप्रमेव भविष्यति । ततोऽग्निं तत्र सञ्ज्वालय द्विजास्ते सर्वे एव हि ।

उपासाञ्चक्रिरे पार्थ द्युमत्सेनं महीपतिं । शैव्या च सत्यवांश्चैव सावित्री चैकतः स्थिता ।

सर्वैस्तैरभ्यनुज्ञाता विशोकाः समुपाविशन् । ततो राज्ञा सहासीनाः सर्वे ते वनवासिनः ।